

UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Smetanovo nábřeží 6

110 10 Praha 1

Telefon 222 112 111

Institut politologických studií

PhDr. Petr Just

U Kříže 8-10

158 00 Praha 5

Telefon: 251 080 260, 251 080 261

Fax: 251 080 265

E-mail: just@fsv.cuni.cz

Posudek vedoucího bakalářské práce **Demokratická strana ve stranickém systému ČSR v letech 1945-1948**, autor: Jaroslav Vaňous, IPS FSV UK, letní semestr 2006/2007

*****

Bakalářská práce Jaroslava Vaňouse se zabývá obdobím, které stále ještě nebylo v politologické literatuře zpracováno takovým způsobem, jaký by si zasloužilo. Jedná se o tzv. Třetí republiku, tedy období 1945-1948. Autor sám hned v úvodu upozorňuje, že se jedná „sice o období poměrně krátké z hlediska trvání Československé potažmo České a Slovenské republiky, ovšem co se týče dějinného a politického významu, pak se jedná o období zcela zásadní“ (s. 5).

Autor se však soustředí jen na jeden prvek fungování tehdejšího systému, a to na Demokratickou stranu, která působila na Slovensku a které se komunistické akce vedoucí k postupnému přebírání moci s vyvrcholením v únoru 1948 dotklo nejvíce. Jednalo se totiž o subjekt, který ve slovenské části tehdejšího Československa získal v rozhodujících volbách v roce 1946 dvakrát více hlasů než Komunistická strana Slovenska, formálně samostatná strana, fakticky však pouze územní pobočka Komunistické strany Československa. Vítězství Demokratické strany a z toho faktu vyplývající její ovládnutí všech slovenských orgánů (Slovenská národní rada, Zbor povereníkov) tak oslabilo pozice komunistů na Slovensko a stalo se podnětem pro zahájení kampaně komunistických stran a jimi ovládaných ministerstev (zejména vnitra a informací) proti této straně, snaha oslabit ji, rozložit, obvinít se styky s představiteli luďáckého režimu atd.

To vše se snaží ve své práci vystihnout i Jaroslav Vaňous. Výše uvedený popis je však jen stručným popisem vnějších okolností činnosti Demokratické strany. Autor jde ve své práci daleko hlouběji a vytvořil tím – minimálně v českém prostředí – ojedinělé dílo. V první kapitole se autor nejprve věnuje obecně nastavení základních parametrů ústavního, politického a stranického systému, ve kterém jím popisovaná strana v letech 1945-1948 působila. Následuje kapitola o vzniku strany v době Slovenského národního povstání a její činnosti v osvobozeném Československu.

Vlastní vývoj strany poté je postaven na klíčových událostech – vnějších i vnitřních, které ovlivnily fungování strany a její postavení v systému. Pozornost je věnována zejména jednotlivým sjezdům strany, Dubnové dohodě, volbám 1946, procesu s Jozefem Tisem, událostem roku 1947, kdy byl na stranu zahájen politicky motivovaný „útok“ ze strany policejních a soudních orgánů, a konečně postojem představitelů Demokratické strany v únorových dnech roku 1948 a faktickým rozkladem strany. Celým textem o vývoji strany se prolíná obsahová analýza základních programových a ideových dokumentů strany či podíl představitelů Demokratické strany na výkonu moci v celostátním i slovenském měřítku.

UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta sociálních věd
Smetanovo nábřeží 6
110 10 Praha 1
Telefon 222 112 111

Institut politologických studií

PhDr. Petr Just
U Kříže 8-10
158 00 Praha 5
Telefon: 251 080 260, 251 080 261
Fax: 251 080 265
E-mail: just@fsv.cuni.cz

Poslední dvě kapitoly jsou pak věnovány budoucnosti Demokratické strany – jednak těsně po únoru 1948, kdy zahájila novou etapu svého fungování pod názvem Strana slovenskej obrody a pod plnou kontrolou ze strany Komunistické strany Československa, a také po roce 1989, kdy obnovila svůj tradiční název Demokratická strana a symbolicky navázala na svoji předchůdkyni fakticky zlikvidovanou v roce 1948.

Práce je založena nejen na relevantní a dostupné sekundární literatuře (periodické i neperiodické), ale ve velké míře stojí i na obsahové analýze primárních dokumentů a pramenů, zejména programů a jiných ideologických dokumentů. Na nich autor dokumentuje ideologickou orientaci strany a její zařazení na pravo-levé škále.

Práce obsahuje všechny povinné formální náležitosti (projekt, cizojazyčné resumé, úvodní rozbor používaných zdrojů a literatury), autor využívá bohatě citací a odkazů, které jsou přehledné a dohledatelné. Práce obsahuje přílohy, ve kterých nabízí ucelený přehled představitelů Demokratické strany v centrální vládě a v Zbore povereníkov, a dále volební výsledky strany.

Závěr: Text splňuje kritéria kladená na IPS FSV UK na bakalářské práce – obsahově i formálně. Proto jej **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 26. května 2007

Petr Just, IPS FSV UK